

ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

Relationships between Professional Attitude and Ethical Behaviors of Nursing Student in The Royal Thai Navy College of Nursing

สุวพัทธ์ เวศม์วิบูลย์ และคณะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาล (2) เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาลแต่ละชั้นปี (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 – 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 242 คน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ แบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมไทย และแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนพยาบาลมีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลทางบวกในระดับปานกลางและมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมไทยโดยรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ (2) นักเรียนชั้นปีที่ 3 และ 4 มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (3) นักเรียนชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นักเรียนชั้นปีที่ 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (5) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมไทยด้านความกตัญญู และความมีระเบียบวินัย มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .17$ และ $.15$) (6) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .25$)

คำสำคัญ: เจตคติต่อวิชาชีพ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the professional attitude and ethical behaviors of nursing students 2) to compare professional attitude and ethical behaviors of *อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน และภาควิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ nursing students of each classes 3) to study relationships between professional attitude and ethical behaviors of nursing student. The samples were 242 students of the 1st, 2nd, 3rd and the 4th year classes at The Royal Thai Navy College of Nursing in academic year 2009. The instrument for this study was a questionnaire which consisted of three parts: 1) professional attitude 2) Thai moralistic behaviors and 3) ethical behaviors according to professional code of ethics. Data were analyzed by descriptive statistic, and correlation. The major of this finding were as follow:

1. Nursing students had positive attitudes toward nursing profession at moderate level and had overall a good level in Thai moralistic behaviors
2. Nursing students in the 3rd and the 4th year classes had overall a high level of ethical behaviors according to the professional code of ethics.
3. There was no significant difference in overall professional attitude within different level of classes.

*อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน และภาควิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

4. There was significant difference in Thai moralistic behaviors between each class.

5. There was no significant difference in ethical behaviors according to professional code of ethics between nursing student in the 3rd and the 4th year classes.

6. Thai moralistic behaviors according to gratitude and discipline were considered as a low positive significant correlation with the professional attitudes.

7. Ethical behaviors according to the professional code of ethics toward self had a low positive significant correlation with the professional attitude

Keywords: professional attitude, ethical behaviors

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นย่อมต้องมีแบบแผนของ ความประพฤติที่ยึดหลักศีลธรรมที่เรียกว่า “จริยธรรม” เป็นเครื่อง กำกับพฤติกรรมของตน¹ จริยธรรมเป็นสิ่งที่คอยควบคุม ให้ มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างนุ่มนวล สร้างสรรค์ รู้จักเสียสละ² ซึ่ง วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพจะต้องปฏิบัติต่อมนุษย์ พื้นฐาน ของวิชาชีพจึงต้องตั้งอยู่บนหลักแห่งจริยธรรม อันจะเป็น สิ่งกระตุ้นเตือนมโนธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพให้มีการปฏิบัติที่มี คุณภาพและมาตรฐานภายใต้หลักแห่งจริยธรรม ซึ่งในปี พ.ศ. 2528 สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้จรรยา บรรณวิชาชีพการพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ ได้แก่จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อ ประชาชน ต่อสังคมและประเทศชาติ ต่อวิชาชีพ ต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และต่อตนเอง ซึ่งการที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจะดำรงตน อยู่ในหลักแห่งจริยธรรมเหล่านี้ ย่อมเป็นผลจากการเตรียมและ ติดตามจากระบบการจัดการศึกษา จนพัฒนาโดยลำดับและ เพิ่มพูนขึ้นเมื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลในที่สุด สถาบันการศึกษาพยาบาลจึงเป็นจุดกำเนิดสำคัญของการสร้าง จริยธรรมให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล อย่างไรก็ตาม การ แสดงพฤติกรรมใดๆ ของมนุษย์จะถูกชี้นำด้วยเจตนาหรือความเชื่อ ของบุคคลเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลการ กระทำ ที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ความเชื่อจึงเป็น องค์ประกอบหนึ่งของเจตคติและเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ เข้าใจและทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่ เชื่อว่าหากกระทำ พฤติกรรมอย่างหนึ่งผลลัพธ์จะออกมาทางบวกก็ จะมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำหรือพฤติกรรมนั้น เช่นเดียวกับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติวิชาชีพ ย่อมสามารถชี้นำได้ ด้วยเจตคติของผู้ประกอบวิชาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียน พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและพฤติกรรม เชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ แต่ละชั้นปี

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการ พยาบาล กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัย พยาบาลกองทัพเรือ

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือสูงขึ้นตามชั้นปี

2. เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล กองทัพเรือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากร นักเรียนพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือที่ กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2552 ทั้งหมด มีกลุ่มตัวอย่างศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและ แบบวัด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ คณะผู้วิจัยใช้แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพของ สมสุข ดิลกสกุลชัย ซึ่งแบบวัดใช้มาตรา ระดับ (สเกล) ตั้งแต่ 3 ถึง -3 ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอน

1 วัดความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล ประกอบด้วยข้อความจำนวน 25 ข้อ และตอนที่ 2 แบบวัดค ปรเมินลักษณะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยทั่วไปใน สังคมไทยของนักเรียนพยาบาลศาสตร์ ปีที่ 1-4

ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	-			
ชั้นปีที่ 2	- 0.08*	-		
ชั้นปีที่ 3	- 0.15*	0.06*	-	
ชั้นปีที่ 4	- 0.10*	- 0.02	0.04	-

5. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพพฤติกรรมจริยธรรมโดยทั่วไปในสังคมไทย

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยทั่วไปด้านความกตัญญู และด้านความมีระเบียบวินัย มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับ เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .17$ และ $.15$ ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยทั่วไปกับเจตคติต่อวิชาชีพ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั่วไป	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั่วไปโดยรวม	0.12	0.59
ด้านความรับผิดชอบ	0.06	0.31
ด้านความซื่อสัตย์	0.09	0.13
ด้านการมีเหตุผล	0.00	0.97
ด้านความกตัญญู	0.17	0.00**
ด้านการรักษาระเบียบ	0.15	0.02*
ด้านการเสียสละ	0.04	0.54
ด้านความสามัคคี	0.02	0.70
ด้านการประหยัด	0.05	0.45
ด้านความยุติธรรม	- 0.01	0.87
ด้านความอดุสหาหะ	0.10	0.12
ด้านความเมตตา	0.12	0.61

*p-value < 0.05

6. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณต่อตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำกับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .25$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพกับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักเรียนพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3-4

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณโดยรวม	0.15	0.16
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อประชาชน	0.09	0.37
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อสังคมและประเทศ	0.03	0.72
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ	0.10	0.33
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพ	0.09	0.36
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อตนเอง	0.25	0.18*

*p-value < 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียนพยาบาล

จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนพยาบาลมีเจตคติต่อวิชาชีพโดยรวมทางบวกในระดับปานกลาง ซึ่งนักเรียนพยาบาลส่วนใหญ่มีเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพโดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับการสร้างคุณค่าในตนเอง และการได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ อย่างไรก็ตามในอีกด้านหนึ่งวิชาชีพพยาบาลก็ส่งผลกระทบต่อในด้านส่วนตัวของประกอบอาชีพในหลายด้าน ดังที่นักเรียนได้ให้ความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพนี้จะทำให้ไม่มีเวลาในการพักผ่อน มีโอกาสเจ็บป่วยได้ง่ายและทำให้ไม่มีเวลาให้กับตนเองและครอบครัว ซึ่งความแตกต่างของวิชาชีพพยาบาลกับวิชาชีพอื่นในเรื่องมิติของเวลาและการทำงานกับมนุษย์ที่มีความเจ็บป่วยจากเชื้อโรคต่างๆ ตลอดเวลา จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนพยาบาลประเมินเจตคติที่มีต่อวิชาชีพในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพรรณ ทองธรรมชาติ³ และพิกุลทิพย์ หงส์เหิระ⁴ ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีเจตคติต่อวิชาชีพในทางบวกระดับปานกลาง เพราะเป็นวิชาชีพที่ทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคได้ง่าย อีกทั้งไม่มีเวลาให้กับตนเองและครอบครัวไม่มีเวลาพักผ่อน ต้องพบกับสภาพแวดล้อมที่ไม่น่าดูและเสียสุขภาพจิต ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปี แม้ผลการวิจัยจะพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด พบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพสูงที่สุด และนักเรียนชั้นปีที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เพราะในชั้นปีที่ 3 นักเรียนอยู่ระหว่างการฝึกปฏิบัติการพยาบาล สติศาสตร์และการผดุงครรภ์ ซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกปฏิบัติการเฝ้าคลอดหาคลอด ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทักษะและการตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้มารดาและทารกปลอดภัย ผลลัพธ์ของการปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลจะปรากฏให้เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมในระยะเวลาระยะเวลาสั้น แสดงให้เห็นถึงการดำรงตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ด้วยการนำความรู้ความสามารถที่มีอยู่แสดงออกให้เป็นที่ประจักษ์⁵ ซึ่งแตกต่างจากการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาอื่นๆ ที่ต้องอาศัยระยะเวลา ยาวนานในการฟื้นฟูสภาพร่างกายจนกระทั่งกลับไปใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้หรือไม่ก็ต้องเผชิญกับผู้ป่วยที่มีภาวะวิกฤต และลงท้ายด้วยการเสียชีวิต ซึ่งสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีการประเมินค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพที่สูงกว่าชั้นปีอื่น เพราะเห็นคุณค่าในตนเอง และเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถทำบทบาทหน้าที่ของพยาบาลให้ผู้ป่วยได้รับความสุข ปลอดภัย ในขณะที่นักเรียนชั้นปีที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด อาจเพราะนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตการเป็นพยาบาลมากขึ้น สามารถรับรู้ได้

จากประสบการณ์ว่าผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องเผชิญกับความยากลำบาก และมีความอดทนสูงต่อภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ ดังนั้นความคาดหวังที่เคยตั้งมั่นไว้นั้นจึงค่อยลดระดับลง สอดคล้องกับโพรมเมอร์ยังในลิวลี คิริโล⁶ ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลเมื่อแรกเริ่มเข้ามาสู่วิชาชีพ จะมีสำนึกที่เต็มเปี่ยมไปด้วยจิตใจที่จะเสียสละเพื่อผู้อื่น มีความกระตือรือร้น (sensitive) แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ภาพลักษณ์ที่ปรากฏมักจะออกมาในลักษณะของความขะเหียน (insensitive) ความไม่เอาใจ (incaring) และการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วย ซึ่งน่าจะมาจากภาระงานหนักที่ต้องเผชิญ

2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยทั่วไปในสังคมไทยของนักเรียนพยาบาล

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมไทยของนักเรียนพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือมีแผนงานและโครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่องจึงช่วยหล่อหลอมให้นักเรียนพยาบาลมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยทั่วไปอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับฉวีวรรณ สัตยธรรม และนภาพร ไหวว่อง⁷ ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนมากมีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับพึงประสงค์ ส่วนน้อยอยู่ในระดับพึงประสงค์ปานกลาง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั่วไประหว่างชั้นปี พบว่าแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยทั่วไปในสังคมไทยสูงกว่า ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 สอดคล้องกับ รจิตร์ นิคมรัฐ⁸ และสุวลักษณ์ ตั้งประดิษฐ์ และคณะ⁹ ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่าชั้นปีอื่นทุกด้าน

3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพของนักเรียนพยาบาล

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของนักเรียนพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งอภิปรายได้ว่าการจัดการศึกษาพยาบาลของสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่ง จะมีการบรรจุสาระความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และจรรยาบรรณของวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในหลักสูตร เช่นเดียวกับวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ ที่มีการบรรจุสาระดังกล่าวในการเรียนภาคทฤษฎีและการบูรณาการความรู้ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพไปกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในทุกสาขาและการที่นักเรียนได้เรียนรู้จากแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลรุ่นพี่บนหอผู้ป่วย ในการปฏิบัติงานบนฐานของจริยธรรมทางการพยาบาล ดังผลการศึกษาของวิมลรัตน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา¹⁰

ที่พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้งโดยรวมและรายด้านของพยาบาลในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งเป็นแหล่งฝึกหลักของนักเรียนพยาบาลอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของนักเรียนระหว่างชั้นปีที่ 3 และ 4 พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ วิลลาร์ด น อีครางกูร ณ อยุธยา¹⁰ ที่พบว่า พยาบาลในกลุ่มอายุ คุณวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับอัญชลี โมกขาว¹¹ ที่พบว่าอายุและประสบการณ์การทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาล

4. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั่วไปในสังคมไทยของนักเรียนพยาบาล

จากผลการวิจัยที่พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญู และด้านความมีระเบียบวินัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะวิชาชีพพยาบาลมีการสอนและปลูกฝังให้บุคลากรในวิชาชีพเป็นผู้มีความสำนึกในวิชาชีพ ตั้งแต่เมื่อเป็นนักเรียน จนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งจากการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพของนักเรียนพยาบาลในการศึกษาคั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาชีพทางบวกในระดับมากในด้านที่วิชาชีพก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างคุณค่าในตนเอง ซึ่งการรับรู้หรือการมีความรู้สึกสำนึกในคุณค่าของวิชาชีพที่มีต่อตนเองนั้นเป็นความกตัญญูในทางหนึ่ง ที่จะนำบุคคลนั้นๆ ไปสู่การแสดงออกเพื่อตอบแทนต่อความสำนึกที่มี ส่วนในด้านการรักษาระเบียบวินัยนั้น ถือเป็นเครื่องแสดงถึงลักษณะของความเป็นวิชาชีพพยาบาล ในขณะที่วิชาชีพการพยาบาลมีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ และมีความปลอดภัย นักเรียนพยาบาลผู้ซึ่งมีเจตคติต่อวิชาชีพในทางบวกแล้ว ย่อมต้องยอมรับในระเบียบ ข้อบังคับเหล่านี้ และจะได้รับการบ่มเพาะความมีระเบียบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำนั้น อาจเนื่องมาจากการวัดเจตคติต่อวิชาชีพเป็นการวัดในระดับ

กว้าง ในขณะที่การวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นการวัดที่มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่า จึงทำให้ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์อยู่ระดับต่ำ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพกับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียนพยาบาล

นักเรียนพยาบาล เป็นผู้ที่เริ่มต้นก้าวเข้ามาสู่การประกอบวิชาชีพการพยาบาล เป็นผู้ที่กำลังเริ่มต้นในการฝึกหัดศึกษา เรียน การเป็นพยาบาลวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียนที่มาจากความคิด ความเชื่อของพวกเขาต่อวิชาชีพ และการประเมินผลที่เกิดจากพฤติกรรมต่างๆ ที่พวกเขาได้พบเห็นจากการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้นเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพตามมาตรฐานที่องค์กรวิชาชีพกำหนดไว้และตามสังคมคาดหวัง นักเรียนพยาบาลจึงจำเป็นต้องสร้างพฤติกรรมสอดคล้องกับวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติ โดยเริ่มต้นจากตนเองเสียก่อน ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ การสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง การปฏิบัติกาพยาบาลด้วยความเต็มใจและอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประพฤติตนตามกรอบจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ทั้งหมดนี้จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันการศึกษาพยาบาลควรมีการวางแผนเพื่อพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนพยาบาลแต่ละชั้นปีอย่างเป็นลำดับขั้น และต่อเนื่อง
2. ควรทำการวิจัยในชั้นเรียนภายหลังการสอนสอดแทรกเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้นักเรียนพยาบาล
3. ควรมีการวิจัยเชิงประเมินภายหลังการจัดโครงการ "การการพัฒนาจริยธรรมในสังคมไทยสำหรับนักเรียนพยาบาล"

เอกสารอ้างอิง

1. สุมณ อมรวิวัฒน์. สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533.
2. ลาโรซ บัวศรี. จริยธรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. 2526.
3. นภาพรณ ทองธรรมชาติ 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เจตคติต่อวิชาชีพ และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนเขต 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
4. พิกุลทิพย์ หงส์เทียร. สิทธิของพยาบาลในการประกอบวิชาชีพ. สารสภาการพยาบาล 2538; (10)4: 26-28
5. ลอย หุตางกูร. คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพทางการพยาบาล. ใน พรจันทร์ สุวรรณชาติ (บรรณาธิการ) เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2530.
6. สิวลี ศิริโล. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: 2542.
7. ฉวีวรรณ สัตยธรรม และนำพร ไหว่อง 2539. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพพยาบาลและจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช. รายงานการวิจัยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข.
8. นิคมรัฐ และคณะ 2530. การศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์. รายงานการวิจัยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์.
9. สุวลักษณ์ ตั้งประดิษฐ์ และคณะ 2536. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยร่วมระหว่างวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดและสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
10. วิมลรัตน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา 2547. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลที่ปฏิบัติงานบริการพยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. รายงานการวิจัย กองการพยาบาล โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ กรุงเทพฯ
11. อัญชลี โมกขาว 2539. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เจตคติต่อวิชาชีพและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.